

**POWIATOWY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ
OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
W POWIECIE GOLUBSKO-DOBRZYŃSKIM
NA LATA 2021-2025**

**Opracowanie: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
w Golubiu-Dobrzyniu**

2020

Spis treści:

I.	Wprowadzenie	3
II.	Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie w powiecie golubsko dobrzyńskim.....	5
III.	Cele Programu.....	9
IV.	Źródła finansowania Programu.....	12
V.	Beneficjenci Programu.....	12
VI.	Realizatorzy Programu.....	12
VII.	Monitoring i ewaluacja programu.....	13

„ Przemoc nie jest oznaką siły, lecz słabości”

ks. Jerzy Popiełuszko

I. Wprowadzenie

W związku z upływem w 2020 r. ważności Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Golubsko-Dobrzyńskim na lata 2015-2020 zaistniała konieczność opracowania nowego - aktualnego dokumentu adekwatnie do potrzeb oraz możliwości organizacyjnych i finansowych powiatu na lata 2021 - 2025.

Opracowanie i realizacja w/w programu jest obligatoryjnym zadaniem własnym powiatu wynikającym z art. 6 ust. 3 pkt. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Dokument zakłada kontynuację kierunków działań wyznaczonych w latach poprzednich, w perspektywie 5-letniej z uwzględnieniem lokalnych uwarunkowań.

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w powiecie Golubsko-Dobrzyńskim wpisuje się w następujące dokumenty strategiczne: Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Golubsko-Dobrzyńskim na lata 2018-2022 oraz Wojewódzki Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie dla Województwa Kujawsko-Pomorskiego do roku 2026.

Niniejszy program został opracowany przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Golubiu-Dobrzyniu, a następnie był konsultowany z właściwymi terytorialnie gminami oraz z instytucjami współpracującymi w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie z terenu powiatu golubsko-dobrzyńskiego.

Warto zwrócić uwagę, że gwałtowne przemiany cywilizacyjne, rozwój techniki i motoryzacji, szybkie tempo życia, zmiany klimatyczne, rosnące zanieczyszczenie środowiska, transformacje ustrojowe skutkujące przekształceniami gospodarczymi, migracje i emigracje w celach ekonomicznych, a wreszcie idące w ślad za tym poczucie braku bezpieczeństwa i stabilizacji – to znaki naszych czasów. Współczesny świat stwarza szereg zagrożeń dla życia, zdrowia i przede wszystkim dla prawidłowego funkcjonowania i rozwoju człowieka na każdym

etapie jego życia. Mają one na ogół różny charakter, różny zasięg – dotyczą bezpośrednio jednostkę lub całe grupy społeczne. W każdym niemalże przypadku bardzo dotkliwie odbijają się na jakości życia. Dzieje się tak zazwyczaj, ponieważ zachwiana zostaje wspomniana powyżej jedna z podstawowych ludzkich potrzeb, a mianowicie – potrzeba bezpieczeństwa i idąca z nią w parze potrzeba nawiązywania i utrzymywania pozytywnych relacji międzyludzkich. Zaspokojona – pozwala z radością i ufnością funkcjonować w społeczeństwie. Niezaspokojona – budzi lęk, niepokój, brak pewności siebie, zaburza proces socjalizacji. Nierzadko też spycha człowieka na margines życia społecznego. W takim świecie bardzo trudno odnaleźć się ukształtowanym, dojrzałym ludziom.

W wyniku ww. przemian nastąpiła bowiem modyfikacja sposobu funkcjonowania rodziny i jej struktury. Coraz bardziej powszechne staje się odejście od tradycyjnego modelu rodziny. Potrzeby jednostki – stają się ważniejsze od wartości rodziny. Migracje powodują swoiste „wymieszanie” kulturowe, które prowadzi do poczucia wyobcowania, osamotnienia i dużej anonimowości w społeczeństwie. Problemy te przeniesione na grunt rodziny skutkują często konfliktami małżeńskimi. Gdy w grę wchodzi samorealizacja, sukces i kariera zawodowa, konflikty zostają spotęgowane. Maleje ponadto także wartość dziecka, które w perspektywie kupna domu, dobrego samochodu lub egzotycznej podróży, staje się „dobrem konkurencyjnym”. Niestety bardzo często rozłąka spowodowana wyjazdem członka lub członków rodziny, zakłóca wypracowany przez lata rytm życia rodzinnego. Jeżeli rozłąka z najbliższymi jest krótka, nie wprowadzi dużych zawirowań w rodzinie. Jeżeli natomiast „planowany” krótki pobyt poza granicą kraju niespodziewanie „przedłuży” się – może wprowadzić szereg nieprzewidywalnych, często też nieodwracalnych w skutkach zmian na każdej płaszczyźnie życia rodzinnego. Ponadto pojawiające i piętrzące się problemy różnej natury, prowadzić mogą ku kolejnemu zagrożeniu jakim zjawisko przemocy. W tej sytuacji „oaza życia rodzinnego”, staje się dla jej członków miejscem zagrażającym i destrukcyjnym.

Mając powyższe na uwadze istnieje konieczność poszukiwania wciąż nowych rozwiązań w tym zakresie, czego przykładem jest opracowany niniejszy program.

II. Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie w powiecie golubsko dobrzyńskim.

Celem niniejszej diagnozy jest opisanie skali zjawiska przemocy w rodzinie w powiecie golubsko-dobrzyńskim oraz działań pomocowych wobec członków rodziny dotkniętej lub zagrożonej przemocą w okresie od 01.01.2016 roku do 31.12.2019 roku.

W powiecie golubsko-dobrzyńskim trudno oszacować dokładnie rozmiary zjawiska przemocy w rodzinie. Statystyki odnoszące się do przemocy domowej nie są jednak precyzyjne i nie oddają wielkości problemu, który często jest nieujawniany przez członków rodziny i ich najbliższego otoczenia.

Warto przypomnieć, że przemoc jest to umyślne działanie naruszające prawa i dobra osobiste, które powoduje cierpienie i szkody.

Przemoc charakteryzuje się tym, że jest intencjonalna, tzn. jest zamierzonym działaniem człowieka, ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie sobie ofiary. Podczas występowania przemocy siły są nierównomiernie rozłożone (jedna strona ma przewagę nad drugą) oraz naruszane są podstawowe prawa ofiary (do nietykalności fizycznej, godności, szacunku). Ciągłe doświadczanie bólu i cierpienia sprawia, że ofiara ma z czasem coraz mniejszą umiejętność do samoobrony, a jej potencjał psychiczny wyczerpuje się z powodu życia w przewlekłym stresie.

W celu zdiagnozowania zjawiska przemocy w powiecie i ukazania problemu posłużyły dane Komendy Powiatowej Policji w Golubiu-Dobrzyniu, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Golubiu-Dobrzyniu i Ośrodków Pomocy Społecznej funkcjonujących na terenie powiatu.

Dane statystyczne pozyskane z Komendy Powiatowej Policji w Golubiu-Dobrzyniu.

	2016	2017	2018	2019
Liczba formularzy Niebieskich Kart	108 w tym 67 osób z miasta, 47 osób ze wsi	108 w tym, 48 osób z miasta, 60 osób ze wsi	119 w tym 23 osoby z miasta, 48 osób ze wsi	50 w tym 26 osób z miasta, 24 osoby ze wsi
Ofiary Przemocy ogółem	126	120	123	50
w tym: kobiety	99	100	112	46
małoletni	14	12	6	0
mężczyźni	15	7	5	4
Sprawcy przemocy ogółem	108	108	119	50
mężczyźni	101	101	116	47
kobiety	6	7	2	3
małoletni	1	0	0	0
Liczba osób, wobec których istniało podejrzenie, że stosowały przemoc pod wpływem alkoholu	69, w tym: 4 kobiety, 65 mężczyzn	63, w tym: 5 kobiet, 58 mężczyzn	63, w tym: 5 kobiet, 58 mężczyzn	31, w tym: 2 kobiety, 29 mężczyzn

Liczba przypadków poszczególnych rodzajów przemocy

Rodzaj przemocy	2016 rok	2017 rok	2018 rok	2019 rok
Przemoc fizyczna	91	73	94	36
Przemoc psychiczna	98	97	111	46
Przemoc seksualna	0	0	4	0

Dane statystyczne PCPR w Golubiu-Dobrzyniu w latach 2016-2019

Z prowadzonej statystyki PCPR w Golubiu-Dobrzyniu w ramach prowadzonej interwencji kryzysowej – udzielanego specjalistycznego poradnictwa psychologicznego dla ofiar przemocy wynika, iż w latach 2016-2019 skorzystało 18 osób.

Dane Statystyczne OPS w latach 2016-2019

	2016 rok	2017 rok	2018 rok	2019 rok
Liczba niebieskich kart	112	129	136	131
Liczba posiedzeń zespołów interdyscyplinarnych	18	16	18	19
Liczba posiedzeń grup roboczych	364	420	415	395
Liczba szkoleń dla pracowników służb pomocy społecznej	2	3	4	3
	Ponadto pracownicy brali udział w szkoleniach zewnętrznych			
Liczba udzielonych porad specjalistycznych	381	361	597	726

W powiecie golubsko-dobrzyńskim funkcjonują różnego rodzaju formy zinstytucjonalizowanej pomocy przeciwdziałania przemocy w rodzinie mające na celu udzielenie wsparcia moralnego, finansowego, edukacji najbliższego otoczenia, mobilizowania lokalnych władz do działań pomocowych na rzecz ofiar i sprawców przemocy.

W poszukiwaniu skutecznych form przeciwdziałania przemocy w rodzinie i pomagania jej ofiarom angażuje się wielu profesjonalistów, organizacje pozarządowe, instytucje gminy, powiatu i województwa. Nie jest to łatwe zadanie, bo środowisko rodzinne jest i powinno być skutecznie chronione przez ingerencjami zewnętrznymi. Zajmowanie się przemocą wymaga wnikliwego rozumienia złożoności zjawisk występujących w życiu rodzinnym, jak i szczególnej troski i rozwagi w trakcie interwencji.

Zasoby instytucjonalne w powiecie golubsko-dobrzyńskim świadczące pomoc w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

1. Gmina Golub-Dobrzyń – Punkt Konsultacyjno – Informacyjny przy Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej ul. Plac Tysiąclecia 22 a, 87-400 Golub-Dobrzyń
2. Gmina Miasto Golub-Dobrzyń – Punkt konsultacyjny i pierwszego kontaktu dla osób współuzależnionych oraz doświadczających przemocy w rodzinie, ul. Sportowa 8, 87-400 Golub-Dobrzyń
3. Gmina Ciechocin – Punkt Konsultacyjno – Terapeutyczny świadczący poradnictwo dla osób uzależnionych i współuzależnionych, Elgiszewo (budynek przedszkola).
4. Gmina Zbójno – poradnictwo specjalistyczne, Zespół Interdyscyplinarny przy Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Zbójnie, Zbójno 35a, 87-645 Zbójno.
5. Gmina Radomin – poradnictwo specjalistyczne, Zespół Interdyscyplinarny przy Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Radominie, Radomin 1a, 87-404 Radomin.
6. Gmina Kowalewo Pomorskie - Zespół Interdyscyplinarny do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Kowalewie Pomorskim przy Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej, ul. Św. Mikołaja 5, 87-410 Kowalewo Pomorskie.

III. Cele programu.

Cel Główny- Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz ograniczenie przyczyn i skutków zjawiska na terenie powiatu golubsko-dobrzyńskiego

Cele szczegółowe programu:

- zmniejszanie skali zjawiska przemocy rodzinie oraz ograniczenie przyczyn i skutków zjawiska na terenie powiatu Golubsko-Dobrzyńskiego,
- zwiększenie skuteczności ochrony ofiar przemocy w rodzinie,
- zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych i korekcyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie na terenie powiatu Golubsko-Dobrzyńskiego,
- zwiększenie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji oraz innych podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Cele zostaną osiągnięte poprzez:

- Działania z zakresu interwencji kryzysowej oraz wsparcie i profesjonalną pomoc,
- Oddziaływanie korekcyjno-edukacyjne dla osób stosujących przemoc,
- Oddziaływanie na sprawców przemocy w rodzinie,
- Podnoszenie wrażliwości społecznej wobec przemocy na terenie powiatu Golubsko-Dobrzyńskiego,
- Motywowanie społeczności lokalnych, mediów, organizacji i instytucji do podejmowania działań na rzecz ofiar przemocy ze szczególnym uwzględnieniem krzywdzonych dzieci,
- Podnoszenie kompetencji służb zajmujących się problematyką przemocy w rodzinie w zakresie jakości i dostępności usług.

Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie będzie realizowany poprzez:

- Poradnictwo specjalistyczne (poradnictwo psychologiczne, prawne, pedagogiczne i socjalne),
- Pracę Punktów Interwencji Kryzysowej przy OPS,
- Pomoc psychologiczną dla ofiar przemocy,

- Opracowanie i realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.
- Ścisłą współpracę z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi a w szczególności z Ośrodkami Pomocy Społecznej w powiecie Golubsko-Dobrzyńskim, Komendą Powiatową Policji w Golubiu-Dobrzyniu, szkołami, Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Golubiu-Dobrzyniu, Służbą Zdrowia, Prokuraturą Rejonową w Golubiu-Dobrzyniu oraz Sądem Rejonowym w Golubiu-Dobrzyniu.

Zadania w ramach realizacji Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie opierają się na działaniach:

1) Działania profilaktyczne

Cel – poszerzenie wiedzy na temat rozmiarów przemocy w rodzinie oraz podniesienie poziomu wrażliwości społecznej na temat przemocy po przez:

- 1) Zebranie informacji na temat rozmiarów zjawiska przemocy na terenie powiat,
- 2) Badanie potrzeb szkoleniowych pracowników OPS, KPP, Sąd,
- 3) Zapobieganie powielaniu złych wzorców rodzinnych i środowiskowych oraz propagowanie prawidłowych,
- 4) Organizowanie kampanii, szkoleń, warsztatów na temat problematyki przeciwdziałania przemocy,
- 5) Upowszechnianie materiałów edukacyjnych dot. przemocy,
- 6) Współpraca z mediami,
- 7) Szkolenia na temat przemocy w rodzinie, skierowane dla pracowników socjalnych, policji, pedagogów, kuratorów, członków komisji rozwiązywanie problemów alkoholowych.

2) Działania interwencyjne

Cel – stworzenie kadrowych i organizacyjnych warunków do udzielania profesjonalnej pomocy ofiarom przemocy w rodzinie oraz zapobieganie kontaktowaniu się sprawców z osobami pokrzywdzonymi po przez:

- 1) Rozwój form wsparcia i sieci instytucji wspierających ofiary przemocy poprzez uruchomienie punktów konsultacyjnych w gminach,
- 2) Udostępnienie dla społeczności informatorów o instytucjach udzielających pomocy w zakresie przemocy w rodzinie,
- 3) Izolowanie sprawców przemocy od ofiar na podstawie odrębnych przepisów (sądy, policja, prokuratura)
- 4) Stosowanie procedury „Niebieskiej Karty”.

3) Działania wspierające

Cel – wspieranie ofiar przemocy w rodzinie w przewyżnianiu sytuacji kryzysowych, przerwaniu cyklu przemocy poprzez:

- 1) Realizowanie i rozwój poradnictwa specjalistycznego (psychologiczne, prawne, rodzinne),
- 2) Opracowanie i realizację programów terapeutycznych dla ofiar przemocy w rodzinie,
- 3) Działalność i rozwój zespołów interdyscyplinarnych do spraw przemocy w rodzinie.

4) Działania korekcyjno-edukacyjne

Cel – powstrzymanie sprawców od stosowania przemocy, zmiana zachowań i postaw osób stosujących przemoc i zakończenie przemocy w rodzinie po przez:

- 1) opracowywanie i realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

Wskaźniki osiągnięcia celu:

1. Ilość porad udzielonych osobom dotkniętym problem przemocy,
2. Liczba pracowników różnych instytucji przeszkolonych z zakresu przeciwdziałania przemocy,
3. Ilość rozpowszechnionych ulotek i broszur informacyjnych dot. Przemocy domowej,
4. Ilość artykułów i informacji dot. przemocy w rodzinie w lokalnej prasie i telewizji,
5. Ilość zgłoszeń przekazywanych przez KPP do PCPR i odwrotnie,

6. Ilość osób, które wzięły udział i ukończyły program oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy.

IV. Źródła finansowania Programu.

Środki finansowe na realizację programu będą pochodziły z :

1. Środków własnych powiatu,
2. Dotacji z budżetu państwa,
3. Funduszy unijnych,
4. Grantów i konkursów,
5. Innych.

V. Beneficjenci Programu

Program skierowany jest do:

- Rodzin i osób zagrożonych zjawiskiem przemocy,
- Osób dotkniętych przemocą w rodzinie,
- Osób stosujących przemoc w rodzinie,
- świadków przemocy w rodzinie,
- przedstawicieli instytucji, organizacji i służb zajmujących się udzielaniem pomocy w sytuacji przemocy w rodzinie,
- społeczności lokalnej.

VI. Realizatorzy Programu

Koordinatorem Programu jest **Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Golubiu-Dobrzyniu** przy udziale:

- Komendy Powiatowej Policji w Golubiu-Dobrzyniu,
- Ośrodków Pomocy Społecznej,
- Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Golubiu-Dobrzyniu,
- Organizacji pozarządowych,
- Sądu Rejonowego i Prokuratury Rejonowej w Golubiu-Dobrzyniu,

- Placówek oświatowych i opiekuńczo-wychowawczych z powiatu Golubsko-Dobrzyńskiego,
- Lokalnych mediów,
- Rodzin zastępczych,
- Urzędów Gmin,
- Placówki Służby Zdrowia,
- Organizacje Kościelne,
- Innych instytucji działających w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

VIII. Monitoring i ewaluacja programu

Monitorowanie Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w Powiecie Golubsko-Dobrzyńskim na lata 2021-2025 odbywać się będzie na podstawie corocznej sprawozdawczości z realizowanych celów. Informacje te będą przedkładane Zarządowi Powiatu oraz Radzie Powiatu w corocznym sprawozdaniu z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Golubiu-Dobrzyniu.

Ewaluacja programu będzie przebiegała w oparciu o analizę i interpretację zebranych danych własnych oraz danych pozyskanych od współpracujących instytucji pomocowych. Pozyskane dane umożliwią ocenę wartości programu oraz pomogą w dalszym jego planowaniu, realizacji i rozwoju działań. Analiza zebranych danych pozwoli na sprawdzenie skuteczności i efektywności przyjętych założeń.

Program stanowi dokument otwarty i zmienny. Wobec tego, można go modyfikować wraz ze zmieniającymi się potrzebami, przepisami prawnymi oraz środkami finansowymi.